De revolutionnaire zin der zich anti-revolutionnair noemende partij.

II.

—

Es ist nichts so revolutionair, weil nichts so unnatürlich und erschütternd ist, als das Streben, das Veraltete festzuhalten, während die ganze Welt nach dem Gesetze der Schöpfung in ewigen Fortschritt begriffen ist.

ARNOLD.

—

Eene der meest geliefkoosde stellingen der zich *anti*-revolutionnair noemende partij is: *de Souvereiniteit van het Huis van Oranje*. Welke beteekenis de partij in dit woord *Souvereiniteit* legt, hoe zij het bestaanbaar acht met een constitutioneel grondwettig koningschap, met het wezenlijk gronddenkbeeld van alle constitutioneele regering, — *magtsverdeeling* en *mederegering*, — wordt, als eene van de verborgenheden der leer, voor oningewijde ooren en verstanden zorgvuldig verborgen gehouden. Wij bepalen ons dus tot de vraag: Waar kunnen wij den *historischen* grond van de Souvereiniteit van het Huis van Oranje ontdekken?

Er is er geene. Nederland heeft nooit eene *Souvereiniteit* van het Huis van Oranje gekend of erkend. Wat ons aan het Huis van Oranje bindt, wat het Huis van Oranje zijne innige verwantschap met het Nederlandsche volk, met de geschiedenis van den Nederlandschen staat geeft, is de gemeenschappelijke revolutionnaire oorsprong. Nederland ontstond uit eene revolutie, uit het verzet tegen de Spaansche landsvaderlijkheid, uit eene loochening van het beginsel der legitimiteit en van het goddelijk regt der Koningen. De man die zich aan het hoofd dier beweging stelde, die aan landsvaderlijkheid en legitimiteit den handschoen tegenwierp, die zelf, openlijk en plegtig, aan de Staten verklaarde: »maer den wijsen was niet onbekent, dat de moogentheden eerst met eene algemeene toestemmingh des volckx, *door gunst des volckx* en *om* HUNNEN *'t wil* waeren ingestelt; die, gelyk ze booven yder burgher in 't besonder, soo oock beneeden die in 't algemeen gehouden wierden; die ook, wen se sigh vergreepen en de sorghe, die se voor den gemeenen welstandt schuldigh zijn, tot hunne besondere belangen quaemen aen te legghen, moest het oordeel en de wrake den volcke, dat is, den Staeten, wettelick vergaedert, bevoolen blijven. Nogh dat op *geen ander reght* de meeste rijken onder hunne tegenwoordighe heeren stonden, dan dat de volcken, dien het der dwingelandij of vadsigheit der voorighen verdroot, de selve tot anderen hadden overgebraght. *Hoeveel te meer souden deese redenen moeten gelden onder den Neederlanders, wien de Koninghlijken naem onbekent was, en die hunne gehoorsaemheit dermaeten bepaelden, dat se nimmer tot eenen plechtelijken eedt quaemen, al eer se den vorst hunne vrijheeden, hunne handtvesten en wetten hadden doen besweeren?* Dat het reght der volken medebragt, dat door trouwloosheit des eenen d'onderlinghe verbintenis gebrooken wierdt;" ... die man, die Prins VAN ORANJE, grondde zich zekerlijk wel niet op een *historisch* beginsel, een *goddelijk* regt van Souvereiniteit. Het historisch beginsel van het Huis van Oranje is een revolutionnair beginsel, het is het beginsel der constitutioneele magts-verdeeling en der mede-regering van het volk; een beginsel meer revolutionnair uitgedrukt dan het beginsel van ons grondwettig koningschap, daar het zelfs de voortduring der monarchie ondergeschikt maakt aan den, door de vertegenwoordiging uitgedrukten volkswil. Merkwaardig is de uitdrukking: »en die hunne *gehoorsaemheit* dermaete bepaelden, dat se nimmer tot eenen plechtelijcken eedt quaemen, AL EER zij den vorst hunne vrijheeden, hunne handtvesten en wetten hadden doen besweeren." Niet de magt — de *plenitudo potestatis*, om een geliefkoosd woord te gebruiken, — wordt beperkt, maar de *»gehoorsaemheit"*; eerst door den eed van trouw aan de constitutie bindt de vorst het volk aan zich. Ziedaar geheel het begrip van den constitutioneelen Koning, in tegenstelling van den historischen Souverein van het goddelijk regt, die gehoorzaamheid eischt en uit eigen vrijen wil beperkingen zijner almagt octrooijeert.

Voor dit historisch nationaal beginsel, het schoonste en stevigste waarop een regerend stamhuis rusten kan, wil de zich *anti*-revolutionnair noemende partij het wrak en wankel gebouw eener negentiende-eeuwsche legitimiteit onderschuiven; eene vreemde plant naar hier overplanten, die zelfs in de inheemsche luchtstreek niet langer tieren kan. De verheerlijking van het Huis van Oranje is van den kant dezer partij slechts eene inconsequentie of onopregtheid te meer. Zij verloochent dusdoende haar eigen beginsel van het goddelijk regt der landsvaderlijkheid en huldigt het revolutionnair beginsel dat zij in den ban doet. Uit haar standpunt gezien en volgens hare beginselen geredeneerd, moest zij de Souvereiniteit van het Spaansche Koningshuis voorstaan en het historisch beginsel tegen de revolutionnaire leeringen van den rebellerenden Prins VAN ORANJE handhaven. Hadden de mannen die nu zoozeer de historische Souvereiniteits-regten van het Huis van Oranje opvijzelen, toen geleefd en het stelsel nageleefd dat zij nu verkondigen, zij hadden zich geschaard naast ALVA en PHILIPS, tegenover het hoofd der insurgenten. Deze zelfde organen, die nu zooveel sympathie toonen voor HASSENPFLUG en den Hessischen Keurvorst, hadden zij niet dezelfde sympathie moeten voeden voor den onverbiddelijken TOLEDO en Spanje's onwrikbaren Koning? Met hoeveel afgrijzen moeten niet deze *anti*-revolutionnairen, deze progressistische behouders, naar »de *historische* grondslagen eener *nationale* politiek," de revolutionnaire leer verwerpen, in het *historisch* document van 26 juli 1581 verkondigd, waarbij *de Staten-Generaal der Geuniëerde Nederlanden*, *mits de redenen in 't lange in 't zelve begrepen, verklaeren den Coningh van Spaegniën vervallen van de Overheydt ende Heerschappije van deese voorsz. Neederlanden* enz. waar gezegd wordt: »Alsoo een ijegelick kennelick is, dat een Prince van den Lande van Gode ghesteldt is Hooft over sijne Ondersaten, om de selve te bewaren ende beschermen van alle ongelijck, overlast ende geweldt, ghelijck een Herder tot bewarenisse van sijne schapen; Ende dat d'Ondersaten *niet en sijn van Gode geschapen tot behoef van den Prince*, om hem in alles wat hy beveelt weder het goddelick ofte ongoddelick, recht ofte onrechte is, onderdanigh te wesen, ende als slaven te dienen; *maer den Prince om d'Ondersaten wille*, SONDER DE WELCKE HIJ EGHEEN PRINCE EN IS, om de selve met recht ende redenen te regeeren, voor te staen ende lief te hebben, als een vader sijne kinderen, ende een Herder sijne Schapen, die sijn lijf ende leven settet om de selve te bewaren. Ende soo wanneer hy sulckx niet en doet, maer in stede van sijne Ondersaten te beschermen, de selve soeckt te verdrucken, 't overlasten, heure oude vrijheijdt, privilegiën ende oude herkomen te benemen, ende heur te gebieden ende ghebruicken als slaven, moet gehouden werden niet als Prince, maer als een Tijran, ende voor sulckx, nae *recht* ende *reden*, mach ten minste van sijne ondersaten, besonders bij deliberatie van de Staten van den Lande, *voor egheen Prince meer bekent*, *maer verlaten*, *ende een ander in syn stede*, *tot beschermenisse van henlieden*, *voor overhooft*, *sonder misbruicken*, *gekosen werden*. Te meer soo wanneer d'Ondersaaten met ootmoedige vertooningen niet en hebben heuren voorsz. Prince konnen vermorwen, noch van syn tijrannigh opset gekeeren, ende alsoo egheen ander middel en hebben om heure eygene, heurer Huysvrouwen, Kinderen ende Nakomelingen aangeboren vrijheit (*daer sij naer de wet der Natueren goed ende bloedt* SCHULDIGH *sijn voor op te setten*) te bewaren ende beschermen, gelijck tot diversche reyzen uit gelijcke oorsaken in diversche Landen, ende tot diversche tijden ghe schiet, ende d'Exempelen genoegh bekent zyn: *'t welck principalick in* DEZE *voorsz. Landen* behoort plaatse te hebben en staat te grijpen, die *van allen tijden* zyn geregeert geweest, ende hebben oock *moeten* geregeert worden, naevolgende den Eedt by heure Princen t'heuren aankomen gedaen, na uytwijsen heurer privilegiën, costuijmen, ende oude herkomen, hebbende oock meest alle de voorsz. Landen haren Prince ontfangen op conditiën, contracten, ende accoorden, *dewelcke brekende*, *oock naer recht*, *den Prince van de heerschappije van den Lande is vervallen*."

Ziedaar een »*historisch* beginsel" voorop gesteld en ontvouwd, dat ons eene eenigzins andere »*nationale* politiek" verkondigt, dan de historische nationale politiek der zich *anti*-revolutionnair noemende partij. Volgens deze beginselen en deze politiek is het, dat volken ALVA's en HASSENPFLUG's weerstaan en constitutioneele staten met constitutioneele regeringen vestigen. Dit zijn de historische, nationale beginselen, waarop èn ons volksbestaan èn het grondwettig Koningschap van het Huis van Oranje rusten. Die deze beginselen loochent, doet den

grond onder ons wegvallen. Wij hebben dan niets als een, door straffeloos gepleegd onregt verkregen, feitelijk bestaan; wij zijn dan bij voortduring een volk van rebellen en revolutionnairen; het Koningschap van het Huis van Oranje is dan niets als de voortzetting van eene daad van *felonie*, van Majesteits-schennis en Hoogverraad, en men zou van FILIPS II, met eene ligte wijziging, moeten zeggen, wat men van den ongelukkigen LODEWIJK XVI zeide:

»*Il aurait* PU *règner, s'il avait* PU *punir*."

Een van de organen der partij zeide ook onlangs zeer opmerkelijk: »Er is geene *verjaring* voor revolutionnaire beginselen."

Buitenlandsche Berigten.

BELGIE.

Brussel, 17 *oct.* De berigten uit Frankrijk bepalen zich heden morgen tot de mededeeling dat de houding der bevolking in de voorsteden rustig is, bij de spanning die sinds eenige dagen in de staatkundige kringen ontstaan is, door de soort van strijd die tusschen de permanente commissie en het Elysée is uitgebarsten. Zoo als gemakkelijk te voorzien was, heeft de plaatsing van het artikel van den *Constitutionnel* in den *Moniteur* krachtige aanmerkingen uitgelokt bij de organen van alle partijen, met uitzondering van de Bonapartistische partij, die deze soort van uitdaging natuurlijk toejuicht. Het tijdstip der terugkomst van de Wetgevende Vergadering nadert echter reeds met rassche schreden, en alsdan zal elks gedragslijn naauwkeurig aan het licht komen.

Wij ontvingen heden morgen volstrekt geene nadere berigten, waardoor de geruchten, welke wij gisteren mededeelden omtrent den President der Republiek, den generaal *Changarnier* en den heer *d'Hautpoul*, bevestigd of weersproken worden.

Onder de geruchten was er een vrij algemeen te Parijs verspreid, dat echter reeds zoo dikwijls én uit Frankrijk én uit Duitschland tot ons is gekomen, dat men er, naar onze meening, niet te veel aan moet hechten.

Het is namelijk, dat Frankrijk, Engeland en Rusland het onderling bepaald eens zijn geworden om een einde te maken aan den ongelukkigen oorlog, waardoor sinds drie jaren de hertogdommen Sleeswijk-Holstein geteisterd worden. Heden morgen vroeg zoude er van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Parijs een koerier zijn vertrokken met gewigtige depêches voor den Franschen zaakgelastigde te Kopenhagen.

Een ander gerucht, dat gisteren insgelijks op de beurs te Parijs in omloop was, maar waarvoor meer grond schijnt te bestaan, is, dat het Oostenrijksche gouvernement, hetwelk noch in Oostenrijk, noch in het buitenland eenigen kapitalist kan vinden, die zich belasten wil met de Lombardisch-Venetiaansche leening van 100 millioen lires, — besloten heeft die vrijwillige leening in eene gedwongene te verande ren, dat eene wezenlijke en zeer drukkende belasting voor de Lombardisch-Venetiaansche provinciën, die reeds zoo zeer bezwaard zijn, zal wezen, want de obligatiën zullen niet minder dan 25 proc. verliezen. Reeds voorlang had men deze uitkomst te Weenen voorzien.

— De *Gazette Piemontaise* bevestigt op officiële wijze, de benoeming van den graaf *Camille de Cavour* tot minister van Landbouw en Koophandel.

De *Opinione* zegt dat den 12den october te Turijn het gerucht in omloop was, dat de generaal *la Marmora* zijn voornemen had te kennen gegeven om zijn ontslag te vragen als minister van Oorlog. Dit blad, schoon het tot de partij der oppositie behoort, geeft de hoop te kennen, dat het gerucht niet verwezenlijkt zal worden, aangezien de aftreding van den jeugdigen generaal een wezenlijk verlies voor het leger zoude zijn, en de hervormingen, onder het bestuur van den heer *la Marmora* ondernomen, onafgedaan zoude laten.

Herhaaldelijk is het gerucht medegedeeld en tegengesproken, dat er tusschen Engeland en Sardinië een handelstractaat is gesloten, waardoor de havens van Sardinië voor de Engelsche schepen opengesteld zouden worden. De Oostenrijksche dagbladen verzekeren, dat de tekst zelf van het tractaat, waarvan het bestaan in twijfel was getrokken, te Weenen is aangekomen. Deze diplomatieke handeling zoude vooral daarom van groot gewigt zijn, omdat zij de hoop van Oostenrijk, om een Italiaansch tol- en handelsverbond tot stand te brengen, zoude vernietigen.

Binnenlandsche Berigten.

Arnhem, 19 *oct.* Wij laten hier volgen een meer omstandig verslag van de discussie over § 9 van het ontwerp-adres van antwoord, voor zoover wij dit in ons nommer van gisteren niet hebben kunnen opnemen.

De heer *Groen van Prinsterer* gelooft, dat de commissie het verzuim, dat het ministerie begaan heeft, getracht heeft eer in de licht-, dan in de schaduwzijde te plaatsen. Hij is echter bereid dat verzuim ter zijde te stellen, omdat de schuld van het verzuim niet alleen ligt bij het ministerie, doch de vorige Kamer er ten deele de verantwoordelijkheid van moet dragen. Zoodra toch die Kamer de verklaring van den minister van Binnenlandsche Zaken vernam, nopens de uitvoering, die hij vermeende aan het 5de add. art. der grondwet te geven, was het te voorzien, dat niet alle wetten zouden worden aangeboden. Bovendien wenscht hij het ministerie zooveel mogelijk te ondersteunen. Hij vertrouwt echter, dat de minister in deze Kamer herhalen zal de verklaring, in de Eerste Kamer afgelegd, dat, hoezeer de wet op het onderwijs in de troonrede niet bepaaldelijk is genoemd, daaruit in geenen deele moet worden afgeleid, dat zij in deze zitting niet zal worden voorgedragen. Hij hoopt daarbij, dat in allen gevalle de wenken, in de bekende ministeriële circulaire vervat, door zoodanige maatregelen zullen worden vervangen, dat zij effect zullen kunnen sorteren, opdat er een einde kome aan de vexatiën, waaraan men nog steeds is blootgesteld. — Spreker heeft nog bezwaar tegen de 2de alinea der §, waarover hij niet zoo spoedig kan heenstappen. Hij acht het 5de add. art. der grondwet een jammerlijk artikel, dat niet op eene wettige wijze voor het vaderland, ten uitvoer kan worden gebragt. Men kan hier toch niet op het oog hebben eene aanbieding of indiening der ontwerpen, maar zij moeten goed en deugdelijk tot stand worden gebragt; zij moeten wel bedacht zijn, na rijp beraad worden aangenomen, ten einde het vaderland daarvan heil kunne verwachten. Die wetten, zijn echter alle van moeijelijken aard en omvang; zij betreffen hoogst gewigtige onderwerpen; nog vele andere voordragten zullen worden gedaan; de begrooting moet worden behandeld. En dat alles moet na behoorlijk gemeen overleg tot stand gebragt worden. Nu acht spreker het eene onmogelijkheid, dat eene meerderheid dat alles tot stand brenge op dusdanige wijze, dat zij misbruik zou maken van hare overmagt; dat zij de belangrijkste wetten slechts eenmaal in de afdeelingen zou onderzoeken; dat zij bij de discussiën het stilzwijgen bewaart, hetgeen dan wel eens eene *magnifique* houding wordt genoemd; dat men over de algemeene beginselen zou heenstappen, de discussiën vermijden: neen, dergelijk tot stand brengen van wetten kan hij van geene meerderheid verwachten.

Hij kan zich ook niet vereenigen met de zinsnede dezer §, waarin gesproken wordt over de goede uitkomsten, *welke in de afgeloopene zitting verkregen zijn*. Hij schrijft die woorden toe aan den toon van blijdschap, vreugde, genoegen en tevredenheid, die in dit adres telkens worden vermeld. Hij gelooft, dat zij, die deze vreugde deelen, in hun eigen belang voorzigtig moesten zijn, omdat daartegen in de weegschaal kan worden gelegd wat er aangevoerd is over de niet-naleving en schending der grondwet. Maar bovendien moet dit ministerie niet op zich zelf beschouwd worden. De twee ministeriën, die elkander hebben opgevolgd, en die een fellen strijd tegen elkander hebben gevoerd, zijn uit denzelfden stam voortgesproten: dat is uit de gebeurtenissen van maart 1848. Men zou, bij de herinnering, aan hetgeen de vorige zitting heeft opgeleverd, kunnen vragen, wat hebben die ministeriën, gezamenlijk of afzonderlijk, tot voordeel, tot heil of nadeel van Nederland uitgewerkt?

Maar hij is ook tegen de laatste §, uit een politiek oogpunt. De § is, hier waar het er op aankomt, niet stellig genoeg in den geest der ministeriële partij geformuleerd. De commissie is in deze § al te onschuldig geweest. Men heeft wederom vermeden de behandeling van de vraagstukken nopens beginselen, die aan de orde van den dag zijn en welke in deze vergadering te huis behoort. Dat ontwijken van de behandeling der vraagstukken nopens beginselen, is geheel homogeen met de staatkunde van het tegenwoordig ministerie. Het stelt dergelijke behandeling ter zijde; het ontwijkt haar ten aanzien van alle groote beginselen. Hij vraagt, of dat ontwijken van de discussie constitutioneel is; of dat met de Nederlandsche politiek overeenkomt: of dat overeenstemt met de waardigheid der kamer; men mag dit eene zeer schrandere taktiek noemen, doch spr. houdt het daarvoor, dat het soms van belang kan zijn, de discussie uit te lokken en te provoceren. Men heeft wel eens opgemerkt, dat in de voormalige kamer de constitutionele partij geheel in de ministeriële partij was zamengesmolten en als het ware in deze kamer zoek was geraakt. In het belang van het vaderland is het noodzakelijk, dat er eene conservatieve partij bestaat. Van het begin der tegenwoordige zitting af, behoorde men de verhouding, den stand der partijen in de kamer te kennen. Ook de conservatieve partij moet eene andere, eene vaste houding aannemen. Ten einde daartoe den weg te banen, stelt hij als amendement voor, de beide laatste zinsneden der § weg te laten en daarvoor het volgende te stellen: »Wij, zijn, Sire! levendig doordrongen van het gewigt der taak, die ons wacht. Het gemeen overleg van de kroon en de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk, ter naleving en ontwikkeling van de in 1848, met behoud der eigenaardigheid van haar beginsel, gewijzigde grondwet, moge, onder Hoogeren zegen, aan de zedelijke en stoffelijke belangen van het dierbaar vaderla[nd] bevorderlijk zijn."

Spreker heeft dat amendement breedvoerig ver[…] digd en toegelicht. Hij heeft in dat amendeme[nt] gezwegen over het Huis van Oranje, hij meent, d[at] dit niet gevorderd wordt, daar men het over art. 1 der grondwet, over de souvereiniteit van het Hui[s] van Oranje, vrij wel eens schijnt geworden te zij[n]. Men bedoelt toch daarmede de Souvereiniteit, die i[n] Nederland bestaat in den zin, als zij in 1813 geve[s]tigd is, dat is, als een waarborg voor de vrijhe[id] der natie en als een waarborg tegenover de factië[n]. In dien zin is de Souvereiniteit door de natie aa[n] het Huis van Oranje opgedragen. Hij gelooft d[at] het amendement juist uitdrukt den geest, dien d[e] conservatieve partij moet bezielen en dat het overee[n]stemt met hetgeen in verschillende stukken wor[dt] aangetroffen, dat de grondwet in 1848 is gewijzigd doch dat zij op dezelfde grondslagen is gevestigd g[e]bleven. Dat beginsel moet de conservatieve par[tij] verdedigen en ontwikkelen. Daardoor zal het m[o]gelijk zijn, het ministerie te ondersteunen, indi[en] het van die hoofdbeginselen niet afwijkt, maar d[an] zal de conservatieve partij ook kracht erlange[n] om hetzelve te stuiten, wanneer het van die begin[]selen afdwaalt. Het zal dan blijken wie den ste[m]pel van *revolutionnair* of van *conservatief* bij d[e] Nederlandsche natie dragen zal. Hij hecht niet a[an] de woorden van het amendement, maar wel aan d[en] geest, aan het doel, waarmede het wordt aang[e]boden.

. . . .

De heer *van Hall* houdt vol, dat men zich, b[ij] de behandeling van het adres, buiten alle staatku[n]dige quaestiën moest houden. Spreker meent te mo[e]ten verklaren, dat hij zal stemmen *tegen* het ame[n]dement. Op zich zelf is het perfect geredigeerd. Ma[ar] er bestaat in de Kamer geene eigenlijke conservatie[ve], evenmin als eene revolutionnaire partij. Allen zij[n] conservatieven. Wij wenschen te behouden wat w[ij] hebben. Spreker zou niet wenschen op die wij[ze] vooruit te gaan, dat verlies en verderf daarvan d[e] gevolgen zouden zijn. Doch hij zou evenmin achte[r]waarts willen gaan. De herziening der grondwet i[n] 1848 is niet geschied door revolutie, maar do[or] hervorming, door den Koning, in gemeen overle[g] met de vertegenwoordigers van het volk. Zij is o[p] eene wettige wijze tot stand gebragt. Hij hoopt nim[]mer te worden gerangschikt onder hen, die een st[ap] tot het verledene wenschen te doen, evenmin ond[er] hen, die naar het souvereine volk mogten wensch[en] te geraken. Hij hoopt ook nooit te zullen worde[n] gerangschikt onder de vanen van hen, die droom[en] van regten, die niet bestaan.

De heer *van der Linden* acht het amendeme[nt] onnoodig, onnuttig en gevaarlijk. Hij hoopt, d[at] deze Kamer zal blijven volharden bij »de *magnifiq[ue]* houding," waarop de heer *Groen* heeft gezinspeel[d]. Men kan de leden der Kamer niet noodzaken [te] spreken of te antwoorden. Hij meent, dat het vo[or] het vaderland van meer practisch nut is, de begro[o]ting en andere onderwerpen te behandelen, da[n] over beginselen te discussiëren.

De heer *van Zuylen* heeft, namens de commiss[ie] de § verdedigd. Daarin wordt aangedrongen op d[e] aanbieding van *alle* wetten, waarvan in de troo[n]rede is gesproken, of weswege het stilzwijgen is [be]waard. Voorts wordt in de § herinnerd aan het [be]der niet-naleving van het 5de add. art. En voor[ts] vindt men daarin een woord tot bemoediging o[p] hetgeen gedaan is en nog moet worden verrigt. O[ok] de commissie verlangt eene spoedige aanbieding [der] wet op het onderwijs, doch eene bepaalde aanduidi[ng] van dat ontwerp achtte zij min-noodzakelijk. [Zij] meent het ministerie over het niet aanbieden [van] de organieke wetten te moeten verontschuldigen. [Zij] hoopt in den geest van de meerderheid der Ka[mer] te hebben gewerkt. Spreker wenscht onder geen a[n]dere vaan te worden gerangschikt dan die de co[n]stitutioneel monarchale kan geheeten worden, n[a] de beginselen in 1848 aangenomen. In dien [zin] van het woord is hij revolutionnair. Ieder lid [der] Kamer vrage zich zelve af, of hij dit van zich [kan] zeggen kan.

De heer *Boreel* is voor het amendement, om[dat] hij 't als eene verbetering acht van het adres. [Hij] behoort tot de partij, die de stipte naleving [der] grondwet verlangt, die eerbied heeft voor de Kr[oon] en de belangen van het vaderland ijverig wensch[t te] behartigen. Hij wil niet onder eene of andere [] worden gerangschikt; hij volgt den weg, die [] en geweten, die zijne overtuiging hem voorsch[rijft].

De heer *Gevers* spreekt in gelijken geest, en [] uitkomen, dat dit ministerie minder gedaan [heeft] dan het vorige, en nogtans minder streng behan[deld] wordt in het adres. De verschoonende omstandig[heden] den, die men daartoe bijbrengt, kan hij niet [] amen.

De heer *Baud* acht het gevaarlijk, om in [] eene lofrede te plaatsen op eene vorige Kamer. [] goed kan men een volgend jaar een blaam [] Het voorgedragen amendement komt hem beter []. Hij laat alle ontwikkeling daarvan echter in 't [] den.

De *minister van Binnenlandsche Zaken* zal [zich] niet mengen in de discussiën over het adres zelf [] over hetgeen de Kamer mogt goedvinden in [het] adres op te nemen; maar hij acht zich evenwel [ver]pligt eenige woorden in het midden te brengen

[...]nzien van hetgeen tot dus ver gesproken is over [...] §. De inleiding daartoe vindt hij in hetgeen de heer *Groen* in de laatste plaats heeft aangevoerd. De spreker heeft aan het gouvernement en ook aan de commissie verweten dat de groote beginselen van staatsregt steeds worden ter zijde geschoven; dat men daarover zwijgt en dat in de vorige zitting de Kamer, elke discussie daarover heeft ontweken, gelijk ook het gouvernement en inzonderheid de minister van Binnenlandsche Zaken. Die spreker heeft die gedragslijn genoemd eene schrandere taktiek. De minister moet hierop antwoorden, dat, zoo het is geweest eene taktiek, het dan geweest is eene taktiek om iets te doen, om iets tot stand te brengen; want als men het verwijt zou bezigen in den zin van ontwijking, dan beroept hij zich op de discussie over de kieswet en provinciale wet, en vraagt of er ooit bondiger en meer herhaaldelijk en bereidwillig inlichtingen zijn gegeven dan bij die gelegenheid. Die spreker heeft op nieuw ter sprake gebragt het beginsel der Souvereiniteit van het huis van Oranje, waaromtrent hij hem minister, vroeger meermalen heeft uitgedaagd om zijn gevoelen te uiten en over [...] niet voldoen waaraan hij zich meermalen heeft beklaagd. Maar te gelijker tijd heeft die spreker gezegd dat er geen twijfel meer over is omtrent dat vraagstuk, maar dat hetzelve is beslist. Welnu, dit is voor den minister eene reden te meer om in het vervolg die groote vraagstukken die den spreker niet duidelijk genoeg voorkomen, maar te laten rusten, [...]dat het nu toch blijkt, dat ook zonder dat daarover discussie plaats heeft, deze punten tot beslissing komen. Daarom zal de minister noch nu, noch in het vervolg over die punten handelen, evenmin als over de vraag of wij eene nieuwe of eene gewijzigde grondwet hebben. Hij hoopt dat men over 6 maanden hoopen zal dat ook dat vraagstuk van zelf beslist is, zonder dat het oponthoud hebbe veroorzaakt in de behandeling van zaken die aan de orde zijn en zonder den geregelden gang der werkzaamheden te storen. [...] moet de minister alleen opmerken, dat hoe men ook over dat vraagstuk moge denken, het zeker is dat onze grondwet gelijk zij daar is, moet worden nageleefd.

Dezelfde spreker is met zachtheid heengegaan over het punt, waarin bij eenige andere leden veel bezwaar werd gevonden, namelijk de naleving of beter gezegd de niet-vervulling van het voorschrift van het 5de add. artikel der grondwet. De heer *Gevers* heeft zich bij de ontwikkeling van zijne bezwaren daarover beroepen op het adres van antwoord van het vorige jaar en gezegd, dat als er toen een verwijt is gedaan aan het toenmalig ministerie, het tegenwoordige dit zeker niet minder heeft verdiend. Spreker meent zich evenwel te herinneren, dat men aan dat ministerie destijds niet zoo zeer heeft verweten de niet-aanbieding van sommige wetten, maar dat men betreurde dat niet tot *stand* had kunnen komen, wat men gehoopt had dat afgedaan zou worden en dat men de reden daarvan heeft meenen te zoeken in een bestaand gebrek aan gemeen overleg. Het betrof dus z. i. een geheel ander punt. — Maar, zoo de heer *Groen* dat punt inderdaad met veel zachtheid heeft behandeld, het is door den heer *van Goltstein* met hardheid aangedrongen. Het is een feit, zegt de minister, dat aan het voorschrift van het 5de add. artikel niet is voldaan, maar als men dat wil beoordeelt in zijne oorzaken, dan vraagt hij een regtvaardig oordeel. En bij een regtvaardig oordeel is het niet bloot de vraag zijn welke is de *letter* van den eisch dien vervuld moest worden, maar men dient dan den eisch zelven te vergelijken met het doel en met de middelen van hem die tot de vervulling geroepen is. Als men nu dat doel nagaat, dan zal het oordeel ook van zelf zachter moeten zijn. Spreker begrijpt toch, dat men aandringt op de letterlijke vervulling van eenen eisch, zoodra het vermoeden bestaat, dat er niet gedaan is wat men redelijkerwijze kon vorderen; zoodra dat doel wordt verondersteld, dat men uitstellen wil, maar hij gelooft, dat er geen lid dezer Kamer is, die van oordeel is, dat dit ministerie, onder de omstandigheden die plaats vonden, meer had kunnen doen dan het gedaan heeft, of dat bij hetzelve de gezindheid bestond, om uit te stellen of te verdagen. Er is geen tijd verloren; er kon niet meer gedaan worden, en nu heeft de heer *van Goltstein* b. v. de taak nopens de zamenstelling van de wet op het armwezen zeer gemakkelijk voorgesteld; hij heeft zelfs de hulpmiddelen aangewezen en een artikel genoemd, dat in een tijdschrift was opgenomen, maar spreker moet opmerken, dat dit eerst in deze loopende maand is publiek gemaakt, en dat het hulpmiddel in allen geval te laat is gekomen. Overigens moet hij er bijvoegen, dat het oordeel over de meerdere of mindere gemakkelijkheid der zamenstelling van wetten, ten eenenmale is persoonlijk en subjectief, afhankelijk van het talent en de krachten die verschillend zijn, maar reden tot veroordeling te vinden, daarin dat de een iets gemakkelijker of spoediger ontwerpt dan de ander, is, meent spreker dat niet regtvaardig is. Zoo dus het ministerie vooralsnog niet geheel heeft kunnen voldoen aan het 5de add. art., dan geeft het echter de verzekering, dat dit nu ten spoedigste zal geschieden. Wat de wet op het onderwijs betreft, en de reden waarom daarvan in de troonrede is gezwegen, het is om die wet binnen kort aan te bieden, volstrekt niet was het doel om de aanbieding uit te sluiten of langer dan noodig te vertragen. De minister durft zeggen, dat geen onderwerp zoo zeer verwant is aan zijn vorig métier dan dit, en als men ook de regeling van die aangelegenheid gemakkelijk noemt, dan zal hij er alleen dit van zeggen, dat dit een verschil van zienswijze is, dat hij niet goed kan oplossen.

Maar hij wil er nog dit bijvoegen: dat nu eene andere reden van oponthoud is geweest en nog is de vraag die hij zich zelven gedaan heeft, namelijk: of het niet mogelijk ware ééne algemeene wet op het onderwijs in vollen omvang aan te bieden. Wat vroeger aan de Kamer was ingediend, betrof slechts eene enkele tak, het lager onderwijs; en zonder te willen beweren, dat met de aanbieding daarvan niet voldaan zou zijn aan het grondwettig voorschrift, zoo gelooft hij toch dat die voldoening des te beter zou zijn, door eene algemeene wet regelende het hooger, lager en middelbaar onderwijs aan te bieden. Of het hem mogelijk zal zijn dat denkbeeld te verwezenlijken, durft hij niet met zekerheid zeggen, maar hij voert het alleen aan, om te doen uitkomen, dat de poging om liever *dat* te doen dan een fragmentarisch vervullen van de grondwettige taak, — ook eene reden is geweest tot uitstel.

Omtrent de circulaire waarvan de heer *Mackay* gesproken heeft, en die volgens dien spreker weinig vrucht zou hebben gedragen, antwoordt spreker dat hij zich gevleid had dat dezelve wél uitwerking zou hebben gehad. Omtrent het voorbeeld door dien spreker bijgebragt nopens de weigering der oprigting van zekere school, antwoordt spreker dat de afwijzing van het verzoek nog niet is geschied; en aan den heer *van Dam* moet de minister vragen hem het geval op te noemen, dat hij bedoelde, toen hij zeide dat door den minister willekeurig verleend is, aan den een wat, geweigerd is aan den ander?

Wat aangaat de door den heer *van Goltstein* beweerde ongrondwettigheid van het besluit tot afschaffing van het staats-examen, antwoordt de minister, dat hij die ongrondwettigheid ontkent; — immers tot zoo lang de nieuwe wet op het onderwijs niet is aangeboden, is de magt die vroeger de inrigting van het onderwijs regelde, bevoegd datzelfde te doen tot op de vaststelling der nieuwe wet. Overigens geeft de minister te kennen, dat dit besluit niet is genomen dan na zeer rijp overleg.

De heer *van Dam* licht zijne meening nader toe; hij bedoelt dat er door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vergunning is verleend tot de oprigting van afzonderlijke scholen, zoo hier als te Rotterdam; terwijl op andere plaatsen begrepen is dat die oprigting is onwettig, strijdig met de wet van 1806; hij meent dat dit het gevolg is van eene onwettige inmenging in de bevoegdheid der plaatselijke autoriteiten, die in haar regt zijn, als zij die oprigting beletten.

De *minister* vraagt het bewijs van zoodanig feit door het bewind gepleegd. — De heer *van Dam* heeft later geantwoord dat hij de stukken deswege nader zou overleggen. — De heer *Mackay* heeft tot toelichting der quaestie te kennen gegeven, dat de toestemming van Gedeputeerde Staten verleend is met de grondwet en de wet in de hand.

De *minister van Justitie* geeft nog eenige opheldering omtrent de niet-vervulling van het 5de add. artikel. Men kan die zaak beschouwen uit tweeërlei oogpunten; 1o. uit dat van verontschuldiging, en dan zou hij kunnen herinneren aan de omstandigheden, hoe dit ministerie, na eene lange onzekerheid, midden in de zaken is gekomen, hij zou kunnen herinneren aan de ziekte van zijnen ambtgenoot; aan de omstandigheden van zijn eigen huiselijk leven; aan het zich belasten tevens ter bezuiniging, met het departement van de Hervormde en andere Eerediensten, waar vooral op dit oogenblik teedere belangen zijn te verzorgen en nog laatstelijk heeft hij de geregtelijke statistiek uit doen geven, ten einde een grondslag voor het werk der regtelijke organisatie daar te stellen. Ware er dus sprake van verontschuldiging, dan zou hij zich veilig durven beroepen op het getuigenis van gansch het vaderland.

Maar spreker begeert geene verontschuldiging en als men dan veroordeelen wil, dan roept hij ook voor zich in, de letterlijke zin der wet, en vraagt dan als art. 5 spreekt van *twee* jaren, bestemd voor de aanbieding, en er dan één jaar buiten de schuld der nieuw opgetreden regering is verloren gegaan, men dan, ook al zou men er dat jaar willen bij rekenen, er toch ten minste een vol jaar moet toegestaan worden; en ook dat is niet het geval, want te midden van dat jaar is de Kamer, overeenkomstig het algemeen verlangen, dat ook dat der regering was, ontbonden, waarmede het nog overige deel van dat ééne overblijvende jaar weggenomen werd, waardoor het zelfs onmogelijk werd, om al ware het maar *letterlijk* te voldoen aan het voorschrift, door te volstaan met eene bloote aanbieding vóór het geheel verstrijken van het jaar.

Alsnu wordt het amendement *Groen* (zie boven) in omvraag gebragt en *verworpen* met 52 tegen 8 stemmen. — *Voor* de heeren: *Tuets v. Amerongen, Groen v. Prinsterer*, *Mackay*, *Hofman*, *Boreel*, *Gevers van Endegeest*, *van Goltstein* en *Baud*.

§ 9 zelve wordt daarop *aangenomen* met 49 tegen 11 stemmen.

Tegen de heeren *Hoffman*, *Boreel*, *Schooneveld*, *Gevers*, *Baud*, *van Doorn*, *Jongstra*, *Groen*, *Mackay*, *van Dam van Isselt* en *van Voorst*.

Daarna is het geheele adres, zoo als het door de commissie is ter tafel gebragt en onveranderd paragraafsgewijze is aangenomen, in omvraag gebragt en *aangenomen* met 53 tegen 7 stemmen.

Tegen de heeren *van der Veen*, *Groen*, *Mackay*, *van Dam van Isselt*, *Hoffman*, *Boreel* en *Baud*.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Ingezonden Stukken.

Aan mijne mede-kiezers in het 6de kiesdistrict in Gelderland, hoofdplaats Elst.

Toen de tijd naderde tot het doen der keuzen van leden der Provinciale Staten, rees bij mij de ernstige vraag, of ik niet mijnen wensch uiten zou, om voor die betrekking niet weder in aanmerking te komen. Op bijna 63 jarigen leeftijd, bij eene sedert eenigen tijd minder hechte gezondheid en bij andere ambtspligten, die ik nog waar te nemen heb, was ik geneigd mij zelven die vraag toestemmend te beantwoorden. Wat intusschen ter voorbereiding en leiding dier keuzen in dit kiesdistrict aangewend werd, is bekend. Mijne verkiezing werd daardoor reeds bij de eerste, en meer nog bij de tweede stemming zoo twijfelachtig, dat ik meende mij aan laakbare voorbarigheid te zullen schuldig maken, indien ik, zonder genoegzame aanleiding, eene openlijke verklaring, als boven bedoeld, deed. Ik besloot dus den uitslag der verkiezingen af te wachten. Die uitslag was, dat ook ik onder de verkozenen behoorde. Slechts weinige dagen lagen tusschen den dag dier verkiezing en de eerste vergadering der Staten. Indien ik dus de mij op nieuw opgedragen betrekking niet aanvaardde, was ook bij de, in die eerste vergadering te doene, verkiezingen voor leden der Eerste Kamer en der Gedeputeerde Staten, dit district niet volledig vertegenwoordigd. Dit en meerdere bedenkingen bepaalden mijne keuze om, de aanvaarding de proef te nemen en aanvankelijk de zittingen bij te wonen. Die proef is dan ook nu door mij genomen, maar daarbij mijne overtuiging bevestigd, dat ik de betrekking, tot welke ik geroepen ben, niet meer naar behooren vervullen en aan het mij op nieuw geschonken vertrouwen naar eisch beantwoorden kan. Vooral op jongeren leeftijd heb ik veelmalen met een smartelijk gevoel waargenomen, dat mannen van reeds gevorderde jaren zich vaak in maatschappelijke betrekkingen vestigden of handhaafden, voor welke zij niet meer voegden. Ik wensch bij eene reeds meer dan 42 jarige maatschappelijke loopbaan, zulke welgegronde afkeuring niet op mij te laden. Het is hierom, dat ik mijn ontslag als lid der Provinciale Staten genomen heb, na die betrekking gedurende 21 jaren onafgebroken te hebben vervuld. Ik wil daardoor in eene geheel vrije keuze de gelegenheid openen mijne plaats te doen innemen door iemand, die aan die betrekking meer aanhoudende werkzaamheid en meer jeugdige krachten en vermogen wijden kan, dan mij bij den besten wil onmogelijk is.

Elst, den 16den october 1850.

N. G. FRANCKEN.

POLITIE.

Sedert 1o. october 1850 is te Arnhem ontvreemd een zware dragon (kapiteins veldteeken).

Bij het bureau van politie is des nachts aan de straat in bewaring genomen een Berrie.

Correspondentie.

Het stuk uit *Zwolle 18den october 1850*, wordt niet geplaatst.

Eene vraag over de toepassing der wet van 6 juli 1850 moet, uit plaatsgebrek, tot een volgend nommer blijven liggen.

Advertentiën.

October 1850 des avonds ten zes ure, ten huize van den Kastelein *A. JAS*, aan de Steenstraat onder *Arnhem.*

Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van bovengenoemden Notaris en aangaande *de Kloekenwaard*, mede ten kantore van den Advokaat Mr. *E. SCHEIDIUS* en van den Notaris Mr. *TAAY*, beiden te *Arnhem.*

De BOUWHOEVE gelegen in *IJsseloord* onder *Westervoort*, waarvan de inzet op den 10den October 1850, ten overstaan van den Notaris Mr. *G. VAN ECK*, te *Arnhem*, heeft plaats gehad, is als toen gebragt als volgt:

Het eerste perceel, bestaande uit HUIS en ERVE, met daarbij behoorende TUINGROND, BOOMGAARD, BOUW- en WEIDELAND, groot 22 Bunders, 26 Roeden, 33 Ellen, op . . . . *f* 24776

Het tweede perceel, bestaande uit BUITEN WEILAND, gelegen aan de rivier den *IJssel*, groot 16 Bunders, op . . . . *f* 15364

De Massa dezer beide perceelen, op . . *f* 40200

Het derde perceel, bestaande uit BINNEN WEIDELAND, gelegen in het *Arnhemsche Broek*, groot 3 Bunders, 28 Roeden, 30 Ellen, op . . . *f* 5053

De toeslag blijft bepaald op Donderdag den 24sten October 1850, des avonds te zeven ure, aan het *Stations-Gebouw voor den Rijn-Spoorweg* te *Arnhem.*

Nadere informatiën zijn te bekomen, en verhoogingen kunnen gedaan worden, ten Kantore van den Notaris voornoemd.

---

† † † Ten overstaan van den te *Velp* residerenden Notaris *VAN ROSENTHAL* zullen op den 31sten October 1850, bij inzet, en den 14den November daaraanvolgende bij toeslag, beiden des middags ten 12 ure in de Herberg de *Zwaan* te *Rheden*, worden geveild en verkocht.

Twee perceelen BOUWLAND, gelegen onder *Rheden*, waarvan een, midden in het Dorp, zeer geschikt tot betimmering is.

---

† † † Op Donderdag den 24sten October 1850, des middags te 12 ure, zullen aan het locaal van de Stads Spinfabrijk aan de Beekstraat te *Arnhem*, voor kontant geld worden verkocht: De WERKTUIGEN tot gemelde Fabrijk behoord hebbende, als: 2 IJzeren KAMPOTTEN en PIJPEN, 2 Koperen VERWKETELS, 1 Looden BLAAUWKUIP, 2 VRINGEN en WASCHKUIPEN, 1 DRAAGTON en EMMERS, 1 groote PERS met IJzeren SPIL, 1 complete SCHROBBELMACHINE, 1 VLOKMACHINE, 1 VOORSPINNER, 1 directe FIJNSPINNER, 1 WOLMOLEN, 1 complete TWIJNMOLEN, verscheidene OVERJAGERHASPELS met STOELEN, SPOELWIELEN met KROONEN, SPINNEWIELEN met HASPELS, DROOGPALEN met HAKEN, groote SAAIJETKASTEN, de OPSTAL van een MAGAZIJN met los liggende VLOER; voorts KAGCHELS, DOOFPOTTEN, BESCHOTTEN en eenige VERWSTOFFEN.

Te zien op den verkoopdag van 10 tot 12 uur.

Ten overstaan van den Notaris *VAN ECK* te *Arnhem*, zullen op Maandag den 28sten October 1850, des middags precies te 12 ure, ten huize van de Wed. *BUS*, aan het Veer te *Westervoort*, in het openbaar worden verkocht:

Eenige perceelen SCHOTWILLIGEN, uitgebaakt staande onder *Westervoort*, op het Kanaal van de oude Schans *Geldersoord* en onder *Lathum*, nabij den *Bahrschen* Pol aan de Rivier *den IJssel;* benevens eene RIJSWAARD, gelegen op *de Kuitert*, onder *Meinerswijk.*

TE KOOP,

Tegen matigen prijs, ongeveer 100,000 DRIEJARIGE VERPLANTBARE DENNEN, staande in de nabijheid van het Station aan den R. S. W. te *Ede.* Adres *T. PRINS Nz.* te *Ede.* *Brieven franco.*

Te huur in Velp.

Een NET HEERENHUIS met TUIN, in de nabijheid der R. C. Kerk; door sterfgeval des verkiezende met 1o. November te aanvaarden. Te bevragen bij den Heer *J. M. BOON*, Mr. Loodgieter aldaar.

Voor Heeren Steenhouwers en Metselaars.

De Ondergeteekende heeft de eer bij deze bekend te maken, dat hij benoemd is als Agent van de *Hertogelijk Nassausche* Marmer-Fabriek te *Dietz*, aan de *Lahn*, en van Eigenaren van roode ZAND-STEENGROEVEN aan de *Main* gelegen.

Dien ten gevolge zijn bij hem steeds te bekomen, MONSTERS en TEEKENINGEN voor MONUMENTEN enz. benevens prijsopgaven van dit MARMER; tevens Monsters, prijsopgaven, zoo ook kleine hoeveelheden van dezen ZANDSTEEN. (Men zie over dezen ZANDSTEEN de notulen der vergadering van het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs van den 8sten Mei 1849.)

Arnhem, 19 October 1850.

H. BUDDE G. J. zn.

ZADELMAKERS,

van onbesproken gedrag, hun vak grondig verstaande, zoo wel Rijtuig- als Tuigwerk, kunnen dadelijk vast werk bekomen, bij *B. J. BINZER*, Mr. Zadelmaker, Koningstraat *Arnhem.*

Voor de warme deelneming, die mijn MUSEUM hier ten deel viel, betuig ik hiermede mijnen hartelijken dank. Tijd en omstandigheden veroorloven mij niet langer in *Arnhem* te vertoeven, weshalve mijn MUSEUM aanstaanden Maandag voor het laatst te zien is, en wel voor Dames (en Kinderen van elken ouderdom) van 's morgens 10 tot 's namiddags 3 ure. De VOORWERPEN, die dan getoond zullen worden, zijn met de meeste voorzigtigheid gekozen, zoodat Vaders met hunne kleine Zonen, Moeders met hunne kleine Dochters, zonder bezorgdheid komen kunnen.

De Entrée-prijs is in deze uren slechts 50 Cents de persoon. Van 5 tot 9 ure 's avonds is het Museum weder (en dan volkomen) voor Heeren geopend. Entrée 60 Cents de persoon.

Dr. *KAHN.*

Nederlandsche
Stoomboot-Maatschappij.

WINTERDIENST 1850.

Met de snelvarende Stoombooten No. 22 en Prins JOINVILLE.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam.*

Des **MAANDAGS, WOENSDAGS** en **ZATURDAGS**, 's morgens te **HALF ZEVEN** ure. De Booten arriveren gewoonlijk zoo vroegtijdig te *Rotterdam*, dat de Passagiers nog met den te 3 ure naar *'s Hage* enz. vertrekkenden Spoortrein, verder kunnen reizen.

Van *Arnhem* naar *Keulen* en *Mannheim.*

Des **ZONDAGS** en **DONDERDAGS**, 's namiddags na arrivement der Stoomboot van *Rotterdam* en Spoortrein van *Amsterdam.*

Van *Rotterdam* naar *Arnhem.*

Des **ZONDAGS** en **DONDERDAGS**, 's morgens te 6 ure.

LONDEN.

De Boot, welke des Maandags van *Arnhem* vertrekt, correspondeert met het Dingsdags naar *Londen* vertrekkende Stoomschip *Batavier*, en die welke des Zaturdags vertrekt met het des Zondags naar *Londen* vertrekkende Stoom-Schroefschip *Fijenoord.*

PASSAGIERS-VRACHTEN.

VAN ARNHEM NAAR:

	Voor-Kajuit. *Enkele Reis.*	Groote Kajuit. *Enkele Reis.*	Voor-Kajuit. *Heen en terug.*	Groote Kajuit. *Heen en terug.*
Londen . . .	*f* 11.40	*f* 19.20	*f* 17.10	*f* 28.80
Rotterdam .	» 1.25	» 2.50	» 1.85	» 3.75
Vreeswijk .	» 0.80	» 1.60	» 1.20	» 2.40
Duisburg . .	» 1.10	» 2.20	» 1.65	» 3.30
Keulen. . . .	» 1.75	» 3.50	» 2.60	» 5.25
Mainz. . . .	» 4.00	» 8.00	» 6.00	» 12.00
Mannheim .	» 5.00	» 10.00	» 7.50	» 15.00

De GOEDEREN worden zooveel mogelijk op de vrijhavens van *Mannheim*, *Mainz*, *Bieberich*, enz. geladen en *NIET* te *Emmerik* gelost.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij

J. W. TER HAAR,
Agent te *Arnhem.*

STOOMVAART
VOOR DEN
NEDER- EN MIDDEN-RIJN.
DUSSELDORPSCHE
MAATSCHAPPIJ.

Geregelde Dienst van 18 October 1850.

Van *Dusseldorp* naar *Arnhem:* des Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens te 8 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam:* des Zondags, Dingsdags en Vrijdags, des morgens te 9 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem:* des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des morgens te 6½ ure.

Van *Arnhem* naar *Emmerik* en *Dusseldorp:* des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des namiddags te 3½ ure.

In directe verbinding met de **DAGELIJKSCHE DIENST** tusschen *Dusseldorp* en *Keulen*, de **TWEEMAAL DAGELIJKSCHE** tusschen *Keulen* en *Mainz* en de **DAGELIJKSCHE** tusschen *Mainz* en *Mannheim.*

Nadere inlichtingen geeft de Agent te *Arnhem*,

C. BALCK.

Burgerlijke stand.

ARNHEM:

Van 10 tot en met 17 oct.

Ondertrouwd: P. van Onze, 30 j., en J. Daniëls, 25 j. — W. A. van Gent, j. 27, en H. Daam, 29 j. — H. J. Jansen, 29 j., en J. Beumkes, j. — J. G, Vereschildt, 32 j., en J. M. G. Jansen, 21 j.

Gehuwd: H. Vegers, met M. C. Lousbergs. — H. van de Pavert, met E. Jurriens. — Mr. J. E. baron van Nagell, met jonkvr. S. baronnesse Schimmelpenninck van der Oije.

Bevallen: H. Korts, geb. Piepers, Z. — T. dolfs, geb. Jurdens, Z. — L. Boerboom, geb. man, D. — J. Schaap, geb. Jansen van Beek, Z. M. A. Roberts, geb. Merckelbach, D. — C. Sch geb. van Berkom, Z. — A. Wiggers, geb. Wout D. — A. M. Wiggers, geb. Schaap, D. — H. Ma geb. van Essen, D. — G. Muijser, geb. van Rossu Z. — J. H. Gallé, geb. Nijenhuis, D. — M. H. T ben, geb. Coman, Z. — R. Mozes, geb. Hertz, Z. M. Lier, geb. Zuurveen, D. — J. H. Keck, ge Merts, D. — G. Jansen, geb. Jansen, D. en Z. L. A. van Winkoop, geb. van Ommeren, Z.

Overleden: M. Bonnet, huisvr. van L. van D ren, 78 j. — Doodgeb. Z. van G. J. Enklaar, J. C. van Driesen. — J. F. de Haas, 3 m. — W. Palm, 2 m. — C. Krieboo, huisvr. van G. v Dalsem, 57 j. — G. Willemsen, 37 j. — A. C. v Rees, 35 j. — M. Deegen, huisvr. van M. Beek 60 j. — J. A. van Vollenhoven, echtgenoot van Pinkhof, 65 j.

NIJMEGEN:

Van 6 tot en met 14 october.

Gehuwd: J. H. Meijerink met C. van Elferen. J. Grimberg met P. Toussaint.

Bevallen: J. A. Philipsen, geb. Reichart, D. J. M. J. H. van der Heijden, geb. Hafmans, D. M. Hulzenboom, geb. Boekhorst, Z. — B. Lovedaal, geb. Holleman, Z. — P. F. Faber, geb. Dupen, D. — L. Sickens Boelens, geb. Bokma, Z. A. J. M. Berends, geb. Gordijn, Z. — H. van H waarden, geb. Otten, Z. — C. Michels, geb. J cobs, D. — J. A. Koeton, geb. Lukassen, D. J. W. Sastra, geb. van Wolfferen, D. — L. Ja sen, geb. Smits, Z. — K. Koedijk, geb. Roeff D. — A. M. Triebels, geb. Heinen, D. — H. L ven, geb. van Delen, D. — H. T. Frenzen, ge Graat, Z. — E. M. H. Liefrink, geb. Heese, D. J. Peters, geb. de Graaf, Z. — M. de Champ geb. Meijer, D. — C. P. Schroth, geb. Wilm Z. — G. van Schaik, geb. Hoek, Z. — D. Renge geb. Clemens, Z. —

Overleden: E. T. Ebbers, 63 j. — C. Verme len, 5 j. 6 m.

TIEL,

Van 8 tot en met 15 oct.

Gehuwd: C. van Demmeltraadt, met C. van Demmeltraadt.

Bevallen: J. van Wessem, geb. Huigen, Z. B. van der Heijden, D. — H. Heijmans, geb. v Ingen, Z. — J. van Doorn, geb. van Erkel, Z. P. Breij, geb. van den Heuvel, D.

Overleden: G. van den Heuvel, geh. met D. Rogers, 30 j.

WAGENINGEN:

Van 7 tot en met 14 oct.

Gehuwd: T. Melissen, met R. van Delden.
Bevallen: H. Boekhorst, Z.
Overleden: C. Knuivers, 1 j. en 8 m.

Marktprijzen.

ARNHEM, 18 october.

Oude *Weit* van *f* 7.30 tot 9.00; Nieuwe van *f* 6 tot 9.00. — *Rogge* van *f* 5.75 tot 6.15. — *Boekw* van *f* 5.20 tot 6.00. — *Garst f* 4.40 tot 5.00. — *V sche Haver* van *f* 0.00 tot 0.00. — *Voerhaver f* 2.75 tot 3.20. — *Witte Boonen* van *f* 0.00 tot 0.00. *Paardeboonen* van *f* 6.00 tot 0.00. — Graauwe *Erwten* van *f* 11.50 tot 0.00; Groene van *f* 12.00 tot 0.00. Gele van *f* 0.00 tot 0.00. — *Koolzaad* van *f* 00 tot 00.00; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot 0.00; *Klaverzaad* van *f* 00.00 tot 00.00. — *Aardappelen f* tot 2.00. — *Boter* van *f* 0.60 tot 0.75 het pond.

TIEL, 14 october.

De aanvoer van *Tarwe* was niet groot. O. *Tarwe* iets lager, N. *Tarwe* iets flaauwer dan voor acht dagen: *Rogge* 25 cents lager afgegeven; *Garst* cents hooger; *Haver* 10 cents hooger; *Boonen* voren.

O. *Tarwe* van *f* 7.50, 8.50 tot 9.00; N. *Tarwe* van *f* 6.00, 7.20 tot 8.25; O. en N. *Rogge f* 6.00, 6.25 tot 6.75; *Garst* van *f* 4.20 tot *Haver* van *f* 2.60, 2.90 tot 3.35; *Boonen* van *f* tot 6.00. — Kroon *Erwten*, *Capucijners* en Graauwe *Erwten* als voren. Kroon *Erwten f* 9.75 11.00; *Capucijners* en Graauwe *Erwten f* 10. 11.25, tot 12.25.

Waterhoogte te Arnhem.

19 Oct. 2 El 3 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 6

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.